

หนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน

บัญชีรายรับ-รายจ่าย

การงานอาชีพ ม.๓

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ผู้เรียบเรียง

ผศ.เพ็ญพร ประมวลสุข

นางวรรณิ วงศ์พานิชย์

นายมนตรี สมไร่ชิง

นางศิริรัตน์ ฉัตรศิรินทร

ดร.สถิตย์พงษ์ มั่นหล้า

นายปณณวัฒน์ สุรกีรติกุล

ผู้ตรวจ

รศ.จอมขวัญ สุวรรณรักษ์

ผศ.ดร.เบญญา มะโนชัย

นางสุชีรา เสาร์น้อย

บรรณาธิการ

นายปัญญา สังข์ภิรมย์

นายสมเกียรติ ภูระหงษ์

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ปีที่พิมพ์ ๒๕๖๓

พิมพ์ครั้งที่ ๑

จำนวนพิมพ์ ๒๐,๐๐๐ เล่ม

ISBN : 978-616-203-960-7

รหัสสินค้า ๒๓๑๗๑๔๕

อักษร

www.aksorn.com

จัดพิมพ์และจำหน่ายทั่วประเทศโดย

บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจก. จำกัด

142 ถนนตะนาว เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร 10200

โทร./แฟกซ์ 0 2622 2999 (จัดไปบิต 20 คู่สาย)

พิมพ์ที่: บริษัท ไทยรับเล้า จำกัด โทร. 0 2903 9101-6

คำนำ

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพ เป็นกลุ่มสาระที่ช่วยพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถนำความรู้เกี่ยวกับการดำรงชีวิตและการอาชีพมาประยุกต์ใช้ในการทำงานอย่างมีความคิดสร้างสรรค์และแข่งขันในสังคมไทย และสากล เห็นแนวทางในการประกอบอาชีพ รักการทำงาน และมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างพอเพียงและมีความสุข

หนังสือเรียนการงานอาชีพ ชั้น ม.๓ เป็นสาระเกี่ยวกับกระบวนการทำงานในชีวิตประจำวัน เพื่อช่วยเหลือตนเอง ครอบครัวย และต่อยอดเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่โลกอาชีพ เน้นการปฏิบัติจริง จนเกิดความมั่นใจและภูมิใจในผลสำเร็จของงาน เพื่อให้ค้นพบความสามารถ ความถนัด ความสนใจของตนเอง ประกอบด้วยหลักการทำงานเพื่อการดำรงชีพ ผ้าและการตัดเย็บ อาหารประเภทสำหรับการปฏิบัติงานช่างในบ้าน การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ การขยายพันธุ์พืช การดำเนินงานธุรกิจ และแนวทางการเข้าสู่อาชีพ

- ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
- คำถาม Big Question เป็นคำถามสำคัญครอบคลุมการเรียนรู้ของหน่วย
- เนื้อหาตรงตามหลักสูตร ให้องค์ความรู้ที่มุ่งเน้นการฝึกปฏิบัติและขั้นตอนการทำงาน เพื่อการนำไปใช้ในการดำรงชีวิต
- กิจกรรมสร้างเสริมพัฒนาการเรียนรู้ มีใบงานหลากหลายรูปแบบ เน้นฝึกทักษะกระบวนการปฏิบัติและการทำงานในชีวิตประจำวัน เพื่อต่อยอดการสร้างอาชีพในอนาคต

ผู้เรียบเรียงหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเรียนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการนำไปใช้ประกอบการจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษาทุกแห่ง ช่วยให้ผู้เรียนได้รับความรู้ มีทักษะ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตลอดจนบรรลุตัวชี้วัดตามที่หลักสูตรแกนกลางฯ ได้กำหนดไว้ทุกประการ

คณะผู้เรียบเรียง

สารบัญ

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑

หลักการทำงานเพื่อการดำรงชีพ

ทักษะการทำงานร่วมกัน
ทักษะการจัดการ
คุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน
การใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน

๒-๙

๓

๕

๖

๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒

ผ้าและการตัดเย็บ

การดูแลรักษาเสื้อผ้าและเครื่องประกอบการแต่งกาย
การซ่อมแซมเสื้อผ้า
การตกแต่งเสื้อผ้า
การดัดแปลงเสื้อผ้า
การตัดเย็บ

๑๐-๓๗

๑๑

๑๙

๒๔

๒๘

๓๒

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓

อาหารประเภทสำหรับ

อาหารประเภทสำหรับ
การจัดและตกแต่งอาหารประเภทสำหรับ

๓๘-๕๓

๓๙

๔๘

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔

การปฏิบัติงานช่างในบ้าน

งานช่างในบ้าน
ตัวอย่างการปฏิบัติงานช่างในบ้าน

๕๔-๖๙

๕๕

๖๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๕

การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ

การบรรจุภัณฑ์
การประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ
ตัวอย่างการประดิษฐ์บรรจุภัณฑ์จากวัสดุธรรมชาติ

๗๐-๘๕

๗๑

๗๗

๘๐

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๖

การขยายพันธุ์พืช

การขยายพันธุ์พืช
วิธีการขยายพันธุ์พืช
ตัวอย่างการขยายพันธุ์พืช

๘๖-๙๙

๘๗

๙๐

๙๔

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๗

การดำเนินงานธุรกิจ

งานธุรกิจ
การดำเนินงานธุรกิจ
การวางแผนธุรกิจ

๑๐๐-๑๑๓

๑๐๑

๑๐๘

๑๑๑

หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘

แนวทางการเข้าสู่อาชีพ

การประกอบอาชีพ
แนวทางของการประกอบอาชีพ
การศึกษาต่อเพื่อเข้าสู่อาชีพ

๑๑๔-๑๒๔

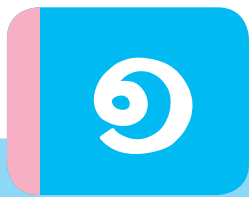
๑๑๕

๑๑๗

๑๒๒

บรรณานุกรม

๑๒๕-๑๒๖

หลักการทำงานเพื่อการดำรงชีพ

การทำงานในชีวิตประจำวัน ไม่ว่าจะเป็นการทำงานบ้าน หรือการทำงานเพื่อประกอบอาชีพ ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องนำทักษะต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม เช่น ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการจัดการ ซึ่งการเรียนรู้และมีทักษะดังกล่าวจะช่วยให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว ลดการใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ลดการใช้พลังงาน รวมถึงสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จตรงตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หากได้รับมอบหมายให้ทำงาน กลุ่มจะมีวิธีการจัดการงาน กลุ่มของตนเองอย่างไร เพื่อให้งานที่มีประสิทธิภาพ

๑ ทักษะการทำงานร่วมกัน

การทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นความสามารถของบุคคลในการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม หรือการทำงานเป็นทีม หรือการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความสุข สามารถปฏิบัติงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ โดยการทำงานร่วมกับผู้อื่นนั้นจะต้องรู้จักวิเคราะห์งานและมีการวางแผนการจัดการงานอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นตอน รวมถึงจัดคนให้สอดคล้องกับลักษณะของงานที่ต้องการปฏิบัติด้วย

๑.๑ หลักการทำงานร่วมกัน

การทำงานร่วมกันเป็นสิ่งสำคัญ เนื่องจากมีความเกี่ยวข้องกับการทำงานและการดำรงชีวิต ไม่ว่าจะเป็นการทำงานร่วมกับเพื่อนในชั้นเรียน หรือการอยู่ร่วมกันกับสมาชิกภายในครอบครัว ซึ่งในการทำงานร่วมกันกับผู้อื่นให้ได้ผลดีนั้น ต้องรู้จักภาระงานที่จะทำ วิเคราะห์งาน วางแผนการจัดวางลำดับขั้นตอนของงาน ให้สัมพันธ์กัน ให้การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมอบหมายภาระงานให้สอดคล้องกับความสามารถของแต่ละบุคคล ก็จะทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่น หลักการทำงานร่วมกันให้ประสบความสำเร็จ มีดังนี้

มีเป้าหมาย
ในการทำงาน
ร่วมกัน

ต้องมีความรู้สึกรักและศรัทธาในงาน มีความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และร่วมกันแก้ปัญหา เพื่อให้การทำงานประสบผลสำเร็จ

มีการทำงาน
ร่วมกัน
เป็นทีม

ต้องมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย วางแผน และแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ เพื่อให้งานบรรลุผลตามเป้าหมาย

มีความ
รับผิดชอบ
ในงานร่วมกัน

ต้องปฏิบัติงานตามแผนงานที่ได้วางแผนไว้ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ มีความรับผิดชอบ ใส่ใจ และทุ่มเท เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จ

ตัวชี้วัด

- ใช้ทักษะในการทำงานร่วมกันอย่างมีคุณธรรม (ง ๑.๑ ม.๓/๒)
- อภิปรายการทำงานโดยใช้ทักษะการจัดการ เพื่อการประหยัดพลังงาน ทรัพยากร และสิ่งแวดล้อม (ง ๑.๑ ม.๓/๓)

สาระการเรียนรู้แกนกลาง

- ทักษะการทำงานร่วมกัน เป็นการสร้างให้ผู้เรียนสามารถทำงานและอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุขและมีคุณธรรม
- ทักษะการจัดการ เป็นการจัดระบบงานและระบบคน เพื่อให้ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๒ แนวทางการเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน

การทำงานร่วมกัน หรือการทำงานเป็นกลุ่ม สมาชิกภายในกลุ่มจะต้องสร้างกระบวนการทำงานอย่างเป็นระบบ รวมถึงสร้างบรรยากาศในการทำงานที่เอื้อประโยชน์ต่อการทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข โดยแนวทางการเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน มีดังนี้

แนวทางการเสริมสร้างทักษะการทำงานร่วมกัน	ตัวอย่าง
วิเคราะห์เพื่อนร่วมงาน ศึกษาลักษณะนิสัย ทัศนคติ ความสามารถ และความถนัดของเพื่อนร่วมงาน เพื่อให้ปรับตัวและเตรียมความพร้อมในการทำงานร่วมกันได้	มุกมีความสามารถทางด้านศิลปะ วาดภาพเก่ง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เธอจึงได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานเกี่ยวกับการออกแบบป้ายนิเทศ
รู้จักหน้าที่ภายในกลุ่ม รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองว่าต้องรับผิดชอบงานส่วนใด หรือในบางครั้งอาจมีการหมุนเวียนสับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่กันไปตามความเหมาะสม	มุกศึกษาข้อมูล เทคนิค รูปแบบต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในการออกแบบป้ายนิเทศ และอาจให้เพื่อนในกลุ่มช่วยกันค้นหาข้อมูลเพิ่มเติม
รู้จักฟัง พูด แสดงความคิดเห็น และอภิปราย รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน พุดจาสุภาพ มีเหตุผล เพื่อสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานและมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน	มุกได้นำป้ายนิเทศที่ออกแบบเสร็จเรียบร้อยแล้วมาให้เพื่อน ๆ ภายในกลุ่มช่วยดู และให้เพื่อนร่วมกันแสดงความคิดเห็น
มีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน มีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน มีความรับผิดชอบ ความเป็นระเบียบวินัย มีความสุภาพ มีความสามัคคี มีน้ำใจ และช่วยเหลือผู้ร่วมงานเสมอ	ระหว่างการทำงาน มุกทำงานอย่างมุ่งมั่น ตั้งใจ คอยให้คำปรึกษา และช่วยเหลือเพื่อนในกลุ่มเสมอ หากเพื่อนมีข้อสงสัยเกี่ยวกับงาน
สรุปผลการปฏิบัติงาน สรุปผลการปฏิบัติงาน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการทำงานว่าต้องปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างไร	สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงานว่าพบปัญหาและอุปสรรคใด จะได้ร่วมกันแก้ปัญหที่เกิดขึ้น
นำเสนอผลการปฏิบัติงาน นำเสนอความสำเร็จของการปฏิบัติงาน อาจนำเสนอด้วยการรายงานหน้าชั้นเรียน การจัดนิทรรศการแสดงผลงาน	นำเสนอผลงานการจัดป้ายนิเทศด้วยการจัดแสดงผลงานและให้เพื่อนกลุ่มอื่นๆ ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น

๒ ทักษะการจัดการ

ทักษะการจัดการเป็นความสามารถในการวางแผนการปฏิบัติงาน มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง การจัดการที่ดีและถูกต้องย่อมส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดความคล่องตัว หรือความชำนาญในการปฏิบัติงานทุกอย่างได้อย่างเป็นระบบ เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒.๑ หลักการจัดการ

การจัดการเป็นกระบวนการจัดระบบงานและจัดระบบคน เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุตามเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยคนและทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน หลักการจัดการที่ดี มีดังนี้

หลักการจัดการ	ตัวอย่าง
วางแผนการทำงาน การกำหนดเป้าหมายและการวางกลยุทธ์ รวมถึงแผนปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของงานอย่างมีประสิทธิภาพ	หัวหน้ากลุ่มทำหน้าที่วางแผนการปฏิบัติงาน กำหนดระยะเวลาและเป้าหมายของงานอย่างชัดเจน
จัดรูปแบบงาน การจัดวางโครงสร้างของงาน หรือแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อรองรับการดำเนินงานตามแผนงานที่ได้วางไว้	หัวหน้ากลุ่มแบ่งงานให้กับสมาชิกภายในกลุ่มตามความถนัด ความสามารถของแต่ละบุคคล และลงมือปฏิบัติงานอย่างเต็มที่
จูงใจเพื่อนร่วมงาน การจูงใจและการโน้มน้าวให้สมาชิกภายในกลุ่มปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มกำลังความสามารถ	หัวหน้ากลุ่มให้สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันแสดงความคิดเห็น เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาและพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้น
ควบคุม การติดตามผลการปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานว่าจะต้องปรับปรุงแก้ไข หรือพัฒนาผลงานให้ดียิ่งขึ้นได้อย่างไร	สมาชิกภายในกลุ่มร่วมกันประเมินผลการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามเป้าหมาย หรือจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

Tip

ทักษะเกี่ยวกับคน

ทักษะเกี่ยวกับคน หรือ Human Skills เป็นความสามารถในการเข้าใจ การโน้มน้าว จูงใจ และการสื่อสารกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี และส่งผลให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

๒.๒ แนวทางการเสริมสร้างทักษะการจัดการ

การปฏิบัติงานใด ๆ ให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ จะต้องอาศัยทักษะการจัดการที่ดีและถูกต้องตามกระบวนการทำงานนั้น ๆ โดยผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีแนวทางการเสริมสร้างทักษะการจัดการ ดังนี้

 การจัดการความรู้	ค้นหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น หนังสือ อินเทอร์เน็ต การเข้ารับการอบรม แล้วนำความรู้ที่ได้มารวบรวม วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดหมวดหมู่ วางแผน แก้ปัญหา พัฒนางานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้
 การบริหารเวลา	การจัดการกับเวลาในการปฏิบัติงานแต่ละครั้งอย่างเหมาะสม ใช้เวลาที่มีอย่างคุ้มค่า เพื่อให้งานสำเร็จตรงตามเป้าหมาย หรือบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

๓ คุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน

การปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานต้องมีคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้ หากได้รับการฝึกฝน ปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาจนเป็นลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานของตนเอง ก็จะส่งผลให้การปฏิบัติงานสำเร็จตรงตามเป้าหมาย สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

คุณธรรม

หลักของความคิดดี ความงาม และความถูกต้องในการแสดงออกทั้งกาย วาจา ใจของแต่ละบุคคล ที่เป็นหลักในการประพฤติปฏิบัติจนเกิดเป็นนิสัย ส่งผลให้อยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

จริยธรรม

การประพฤติปฏิบัติของบุคคลที่แสดงออกถึงความดีงาม ทั้งต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม เพื่อให้เกิดความสงบสุข ความเจริญรุ่งเรือง เป็นประโยชน์ต่อสังคมและการพัฒนาประเทศ

Tip

๓ วิธี สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน

การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงาน เป็นสิ่งที่ทุกคนพึงปฏิบัติ เพราะจะส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงาน โดยวิธีการสร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีดังนี้

๑. **คิดก่อนพูด** ก่อนที่จะพูดสิ่งใดออกไปทุกครั้ง ควรคิดให้ดีก่อนว่าเรื่องที่จะพูดนั้นส่งผลดี หรือผลเสียอย่างไรต่อบุคคลที่ฟัง
๒. **รับฟังอย่างตั้งใจ** แม้ว่าเรื่องที่พูดจะไม่ใช่ว่าเรื่องที่น่าสนใจ ก็ควรรับฟังและแสดงออกด้วยการยิ้ม หรือพยักหน้า เพื่อเป็นการให้เกียรติผู้พูด
๓. **มีทัศนคติที่ดี** ควรให้กำลังใจ เห็นคุณค่าในสิ่งที่เพื่อนร่วมงานได้ทำ ชื่นชม และส่งเสริมด้วยคำชมที่จริงใจ

หลักคุณธรรมและจริยธรรมที่ควรยึดถือและปฏิบัติ เพื่อให้การทำงานร่วมกับผู้อื่นประสบผลสำเร็จอย่างมีความสุข มีหลักปฏิบัติหลายประการ ดังนี้

๔ การใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงาน

การนำทรัพยากรมาใช้ในการปฏิบัติงาน ควรใช้อย่างเหมาะสม ประหยัด และใช้อย่างคุ้มค่า เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมถึงคำนึงถึงสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ ซึ่งจะต้องไม่ทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔.๑ ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

ทรัพยากรที่ใช้ในการปฏิบัติงาน จะต้องเป็นทรัพยากรที่เหมาะสม สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า เพื่อนำมาผลิตเป็นสินค้าและบริการ หรือเพื่อให้การปฏิบัติงานประสบผลสำเร็จ โดยทรัพยากรที่สำคัญในการปฏิบัติงานแบ่งเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

ทรัพยากรบุคคล

บุคคลที่มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะการทำงาน มีความคิดสร้างสรรค์ มีวิธีจัดการกับปัญหา มีทัศนคติที่ดี เพื่อช่วยให้งานบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

ทรัพยากรการผลิต

สิ่งทีนำมาใช้ในการผลิต หรือประกอบการผลิต เป็นสินค้าและบริการ เช่น วัตถุดิบ วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ต่างๆ เพื่อส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

๔.๒ หลักการใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานตามหลัก 7R

ทรัพยากรมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ แต่การเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ความต้องการในการใช้ทรัพยากรมีเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจทำให้ทรัพยากรหมดลงและส่งกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จึงควรมีหลักในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยใช้หลัก 7R ดังนี้

R1 ปฏิเสธการใช้

งดใช้สิ่งของที่ทำให้สิ้นเปลืองทรัพยากร

R2 นำกลับมาใช้ใหม่

ดัดแปลงของที่ใช้แล้ว เพื่อนำกลับมาใช้ใหม่

R3 ใช้ให้เกิดประโยชน์

ใช้ให้คุ้มค่าที่สุด จะได้ไม่ต้องหาสิ่งใหม่มาใช้

R4 ซ่อมแซมและฟื้นฟู

ซ่อมแซมสิ่งที่ชำรุดให้กลับมาใช้งานได้ใหม่

R5 ผลิตขึ้นใหม่

นำของใช้แล้วมาผ่านกระบวนการผลิตให้เป็นสิ่งใหม่

R6 ถนอมรักษา

รักษาสິงของให้อยู่ในสภาพดี เพื่อให้ใช้งานได้นานขึ้น

R7 เสริมแต่งของเก่า

เสริมแต่งของที่มีอยู่ หรือของที่ใช้แล้วให้สมบูรณ์

๔.๓ การวางแผนการใช้ทรัพยากร

ปัจจุบันมีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในการปฏิบัติงานและผลิตชิ้นงานเพิ่มมากขึ้น ซึ่งอาจเป็น การใช้ทรัพยากรแบบฟุ่มเฟือย ไม่คุ้มค่า หรือเกิดประโยชน์ในการใช้งานน้อยที่สุด ดังนั้น จึงควรมีการวางแผนการใช้ทรัพยากรให้เกิดความคุ้มค่ามากที่สุด ดังนี้

การวางแผนการใช้ทรัพยากร	ตัวอย่าง
ใช้ทรัพยากรให้ตรงวัตถุประสงค์ โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์และประโยชน์ในการใช้สอยให้ตรงกับความต้องการมากที่สุด	นำน้ำที่ใช้จากการล้างผักและผลไม้มารดน้ำต้นไม้ที่ปลูกไว้ในบริเวณบ้าน
เลือกใช้ทรัพยากรให้มีสัดส่วนที่เหมาะสม ควรเลือกใช้ทรัพยากรประเภทต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับความต้องการและใช้อย่างประหยัด	เลือกใช้วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือในการสร้างชิ้นงานอย่างเหมาะสม ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุด
วางแผนก่อนการปฏิบัติงาน ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับงานที่จะทำว่ามีวิธีการปฏิบัติอย่างไร ใช้วัสดุ อุปกรณ์ใด ใช้เงินทุนเท่าใด	ศึกษาวิธีการเพาะปลูกพืชผักสวนครัวให้เข้าใจว่า มีวิธีการอย่างไร ใช้วัสดุ อุปกรณ์ชนิดใด
นำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการปฏิบัติงาน นำเทคนิค เครื่องจักรมาช่วยในการปฏิบัติงาน หรือผลิตชิ้นงาน ทำให้ได้ผลงานที่มีประสิทธิภาพ	ใช้โปรแกรมการออกแบบ หรือแอปพลิเคชันมาช่วยในการออกแบบเสื้อผ้า นำจักรเย็บผ้าที่เย็บเป็นลวดลายต่างๆ มาช่วย เพื่อเพิ่มความสวยงาม
นำทรัพยากรกลับมาใช้ใหม่ นำทรัพยากรที่ใช้แล้วมาใช้ใหม่ หรือใช้ซ้ำ จะช่วยประหยัดและลดการใช้ทรัพยากรได้มากขึ้น	นำกระดาษที่ใช้เพียงหน้าเดียวมาพิมพ์ หรือเขียนใหม่ในด้านที่ยังไม่ได้ใช้

ในการปฏิบัติงานทุกอย่าง ไม่ว่าจะเป็นงานประเภทใดก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานจำเป็นต้องมีทักษะสำคัญต่างๆ เช่น ทักษะการทำงานร่วมกัน ทักษะการจัดการ เพื่อสร้าง หรือผลิตชิ้นงานในรูปแบบต่างๆ ให้เกิดประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ ควรมีคุณธรรมและจริยธรรมในการทำงาน รู้จักใช้ทรัพยากรในการปฏิบัติงานอย่างประหยัดและคุ้มค่าโดยไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม เพื่อให้งานประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถปฏิบัติงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข